

Dertien

Vroeger dacht men dat de maan was ontstaan uit de aarde. Zomaar. Dat ze gewoon bij elkaar horen omdat ze bij elkaar horen. Ik las dat Richard Darwin in 1879 een theorie had bedacht volgens welke de aarde vroeger veel sneller draaide dan nu. Door deze kracht zou er een stuk van de aarde zijn afgeworpen en dat was dan de maan. Vorige week las ik in de bibliotheek op de microfichelezer een stuk in de *Sacramento Bee* van een wetenschapper, Marcus Dwaine, die gelooft dat de maan is geboren uit een botsing tussen de aarde en een vreemd hemellichaam. Hij stelt het zo voor: de aarde was nog jong toen de maan geboren werd. Er was een planeet, een zwervende planeet, die uit alle wegen die het had kunnen gaan, die van de aarde koos. Hij botste tegen haar op en een deel van de aarde schoot los, ontglipte haar en werd de maan.

De maan is mooi en eenzaam. Het kan er honderdzeventig graden vriezen en in de volle zon is het er honderdtwintig graden boven nul. Ze heeft dezelfde soort rotsen als wij hier op aarde hebben en ze kijkt naar dezelfde zon. Vanaf ons plekje op aarde zie je haar schijngestalte, lijkt het alsof ze

daadwerkelijk van vorm verandert. Maar ze is altijd dezelfde. Je kunt je afvragen waar de zwervende planeet is gebleven na die inslag op de aarde. Dwaine zegt dat hij wellicht is opgelost in het niets. Dat de hitte van de inslag hem heeft verzwolgen. Maar misschien is die planeet wel verder gaan zwerven en zijn kleine stukjes ervan aan de aarde blijven plakken. En aan de maan. Maar dat kunnen we niet weten.

Het kwaad heeft altijd bestaan. In die zin is het iets volkomen normaal, iets wat net zo goed bij het leven hoort als buikpijn of puisten of blauwe hartjespillen. Je hebt alledaags kwaad, zoals verkrachting en moord en atoombommen, en je hebt kwaad dat eigenlijk niet bestaat. Maar ik ben dertien en ik wéét dat er dingen bestaan die eigenlijk niet kunnen. Dus misschien bestaat het wel.

En als het bestaat, dan is de vraag: uit welk kwaad besta ik?

Het is de ochtend van mijn dertiende verjaardag. Ik heb mijn ogen nog niet geopend. Ik probeer mezelf ervan te overtuigen dat ik dat gewoon kan doen. Er is niets om van te schrikken, niets zal veranderd zijn. Ik voel de zon over mijn oogleden glijden en lichtgevende slangetjes kronkelen over het rood.

Ik tel tot drie en dan open ik mijn ogen.

De gele verf op de vensterbank is precies op dezelfde plek afgebladderd. De stapels *Beatles Monthly* op de vloer liggen er net zo bij als gisteravond. Denk ik. Misschien had ik een foto moeten maken met mama's toestel. De planken met spelle-

tjes, *Alice in Wonderland*, *The Lord of the Rings*, mijn *Nancy Drew*'s; allemaal hetzelfde. De foto van Jenna en mij op de pier van Atlantic City, die van Daisy in Central Park, de barbiepoppen; ze zijn er nog, in dezelfde constellatie.

Ik kom een stukje overeind en kijk naar het gezicht in de spiegel boven mijn make-uptafel. Dertien. Is het te zien? Schijnend vanonder mijn huid, ondergedompeld in de donkerte van mijn ogen? Maar het is dezelfde sproetige neus als gisteren, het zijn dezelfde ogen, dezelfde mond met dezelfde scheve voortand die ik zie. Boven me aan de muur hangt Ringo. *Puppy-ogen-lieve-Ringo*. Alles is volstrekt normaal. Maar toch. Ergens is een verschil, dat moet wel. En dat ik het niet zie is beslist geen goed teken.

Missy Sippi is uit bed gevallen, haar konijnensnuit op de vloerbedekking. Ik raap haar van de vloer en leg haar weer naast Richard, mijn knuffelhond, die met zijn eeuwig zachte blik iedere dag aankan. Missy Sippi heb ik al een eeuwigheid, gekregen toen ik nog niet eens goed kon praten. Ze was een cadeau van oma als ik het me goed herinner. Richard is jonger en kreeg ik in de tijd dat mama net terug was uit LA. Daar denk ik nu niet meer aan, alleen als dat vanzelf gebeurt. Ik denk niet dat ze weet hoe het hier was zonder haar.

Uit de keuken komen mamageluiden. Gekletter van bestek, de fluitketel, het geschraap van een koekenpan op het fornuis. Straks zal ze mijn kamer binnenkomen met wafels of pannenkoeken en thee en bloemen, en op haar hoofd het verjaardagshoedje dat ik maakte toen ik vijf werd. Mama weet er niks van, wat er aan de hand is, hoewel ze het zou kunnen

weten. Maar dat kan ik haar niet kwalijk nemen. Mama is gevrijwaard van verwijten, voor altijd en altijd.

Ik draai de wekker naar me toe. Tien over zeven. Achter de gordijnen is de dag allang begonnen; taxi's met toeristen en haastige mannen, hoge hakken die oversteken bij de stoplichten, de vrouw met de dikke haardos in haar doos op de straathoek gaat overeind zitten en bekijkt de dag. Mr. Pho sluit de nacht af in zijn portiershokje, Mr. Harold zet zijn pet op, neemt zijn plaats over, knikt naar zijn collega. Mr. Pho gaat naar huis.

‘Hoe voelt het om te gaan slapen als de hele wereld wakker wordt?’ vroeg ik hem een keer. ‘Het is heerlijk,’ zei hij, ‘ik hoef even niets meer.’ Maar hij vergat erbij te vertellen dat hij huilt als hij aan het eind van de middag wakker wordt en de geur van het onbeslapen kussen naast hem alweer een beetje meer is opgelost in de tijd.

Ik weet dingen die anderen niet weten. Het begon ongeveer twee jaar geleden, na het Gesprek. En sindsdien wist ik alles. Of kón ik alles weten. Zelfs dingen die vóór mijn geboorte zijn gebeurd. Zo zie ik oma in bed liggen, haar gezicht nat van tranen en in haar hand een donkerrode rozenkrans. Ze was aan het bidden, haar handen trilden en ik weet dat het door mij kwam, hoewel ik nog niet eens bestond.

Zo heb ik veel herinneringen van andere mensen. Soms zie ik wat ze aan het doen zijn, waar ze aan denken, waar ze van wakker liggen. Soms moet ik er mijn best voor doen, soms gaat het vanzelf. Soms moet ik mijn best doen om het juist niet te zien. En heel soms, zie ik wat er zal gebeuren.

Dat is waarom ik heel veel van mama weet (en haar nooit

iets kan verwijten). Dat is waarom ik Marvin, mijn psychiater, niet meer aardig vind. Dat is waarom ik extra lief ben tegen Maureen.

Ik hoor mama's stem op de gang. Zachtjes, een bekende melodie. Ze moet oefenen voor haar nieuwe rol. Het is geen musical, maar er zit wel een liedje in. De dag voor de laatste auditie was ze zo nerveus dat ik niets goed kon doen. Toen ze me 's avonds naar bed bracht kon ik het aan haar zien, de verwachting: hoe ze het zou moeten doen op dat moment, in zo'n zaaltje, voor een paar mannen die met zakelijke blikken achteroverzaten in hun stoel, god-weet-wat dronken en elkaar af en toe aankeken op een manier die ik liever niet begreep. Dat het een kwestie was van minuten. Dat er geen opnieuw bestond. Dat dit moment haar komende maanden, misschien zelfs jaren zou bepalen. Mama kuste me, legde Richard naast mijn hoofd.

De volgende dag kwam ze thuis met een grote bos bloemen, bier en root beer. Er was deze laatste auditie één vrouw op een stoel, ze was in de veertig, had restjes lippenstift in haar mondhoeken, rood haar en grote oorringen. Zij had de beslissende keuze. Mama speelde, en ze zong in dat halfdonkere zaaltje, met kleine ramen hoog tegen het plafond, waardoorheen het licht viel als een spot, vol dwarrelende, fonkelende stofjes als sterren die ze uit de hemel had gespeeld.

Als de deur opengaat is het eerste wat ik zie het verjaardagshoedje, verbleekt en scheefgezakt op mama's pluizige krullen, nog niet in theaterstand. Daarvoor heeft ze haarlak nodig,

een föhn en veel geduld. Ze heeft haar lange kamerjas aan die bij mij altijd het beeld van waaierend zonlicht en de geur van zoete melk naar boven haalt. En het wiegeliedje dat ze zong, haar hand aan de schommelwieg, waarin ze mij in slaap suste: *ik zie de maan en de maan ziet mij, de maan ziet iemand die lijkt op mij*.

‘Happy birthday to you.’ Ze zet het dienblad naast me op bed. Wafels met siroop en midden in een kaarsje, thee en een pakje. Ze kust me in een wolk Chanel.

‘Gefeliciteerd, mijn lieve Lucy. Het is een pracht van een dag, een uitstekende dag om dertien te worden, lijkt me zo.’ Ze knipt mijn bedlampje uit, schuift de gordijnen open. Zachtblauw boven de gebouwen aan de overkant van Central Park.

Het cadeau is ingepakt in zuurstokroze papier. Roze. Volgens de *Almanac of Colorology* is roze de kleur van jeugdigheid. Als ik het plakband lostrek komt er een doosje tevoorschijn met een klapdeksel. Ik moet kracht zetten: met een geluid alsof ik het kapotmaak trek ik het open. Een horloge. Zilver en glanzend, dunne schakels en een parelmoeren wijzerplaat. Er prikt iets in mijn keel. Ik duw het doosje weer dicht, de klap gonst na.

Ik had gedacht dat de dag zou beginnen met de heksen, met mama die verdween en met een donkerte die mijn borstbeen zou openknippen als een schaar en zich in de kloven van mijn hart zou laten glijden. Maar het is veel subtieler.

‘Het is mooi,’ zeg ik. ‘Dank je, Isobel.’ Dat is de naam waar-naar ze luistert. Ze zegt dat ze de naam ‘mama’ niet bij zich vindt passen.

‘Ja, hè? Dat dacht ik wel. Kom, blaas je kaarsje uit. Straks eet je kaarsvet.’

Ik kijk in de vlam en ik hoef niet na te denken over een wens, zo diep zit hij. Ik blaas het vlammetje uit en probeer te geloven in wensen.

Mama zucht. ‘Je bent groot. Ik zie het aan je ogen. Ja, het zijn je ogen.’ Ze knipoogt.

Gisteren waren we bij Ronnie’s Burger Slip gaan eten. Ik mocht kiezen, want het was alvast voor mijn verjaardag omdat ze vanavond een etentje heeft met de mensen van het nieuwe stuk. Ronnie, met vlekken op zijn schort, nam de bestelling op en wilde toen met haar op de foto en haar handtekening. Als mama op de foto gaat met een fan zet ze een lach op. Het is een glimlach die ze heeft bedacht, die echt lijkt als je haar niet kent. In het echt lacht ze anders. In het echt lacht ze ongeremd, vlammend. Ik nam een vanillemilkshake, curly fries en de Hot Slippy, die zo pittig was dat ik een hoestbui kreeg. Mama moest zo hard lachen dat de cola uit haar neus sproeide en toen moest ik ook lachen.

Niemand wordt ouder in één nacht.